

Sorg og Kriseplan for Starup-Øsby Skole & Børnehus

Handleplan for håndtering af situationer med sorg for elever, lærere og pårørende ved dødsfald, alvorlige ulykker og krisesituationer.

Hensigten med planen er at give ledelse, lærere og forældregruppen på Starup-Øsby Skole & Børnehus et redskab til håndtering af sorg/krisesituationer med relationer til fællesskabet i og omkring Starup-Øsby Skole & Børnehus og lokalsamfund.

Planen er opbygget således, at den kan vejlede og føre ”sorgleder” og ”sorghjælper” gennem detaljerne i en mulig meget følelsessvær situation.

Når situationen opstår:

(Skole/lærer/forældre modtager beskeden)

1. Henvendelse bør indeholde:

Navn på berørte person/personer :
Evt. berørtes CPR-nr. :
Berørtes adresse :

Hvad er situationen :
Hvornår er det sket :
Er situationen ventet/pludselig :
Ønskes et umiddelbart tiltag :

Navn på kontaktperson :
Kontaktmulighed (tlf. & tidsrum) :

Orienter kontaktpersonen om, at:
Starup-Øsby Skoles og Børnehus' ledelse og berørte
vil blive orienteret og
Skolen vil behandle situationen jvf. skolens sorgplan

Modtaget af :
Dato og klokken :
Kontaktmulighed :

Starup-Øsby Skole og Børnehus

starup-oesby@haderslev.dk

Starup

Starup skolevej 35

Tlf.: 7434 3650

Øsby

Øsby Nedergade 30

Tlf: 7434 3690 / afd.leder 2112 9786

Haderslev

Starup-Øsby Skole & Børnehus ledelse orienteres

Ledelsen skal finde to personer ("sorgleder" og "sorghjælper") og vurderer derfor straks:

- Har skoleledelse eller den nærmeste lærer sådanne relationer til situationen, at de efterfølgende ikke vil kunne håndtere og gennemføre handlingsplanen?
- Ved problemer og personlig tvivl - overvej egnet "sorgleder/sorghjælper" internt fra lærerteamet!
- Er ingen egnet eller frasiger sig af personlige årsager - kontaktes ekstern hjælp, mulige forslag:
 - Præsten i Starup
 - Præsten i Øsby
 - Psykolog
 - Læge

Starup-Øsby Skole & Børnehus skal dog altid finde minimum én intern hjælper

Når "sorgleder" er besluttet, hidkaldt og orienteret, fastlægges i fællesskab kategorien af type og relationer i henhold til nedenstående:

Type sorg:

"ventet"

Situationen er ventet og berørte er indstillet på hændelsen, eks.: Dødsfald efter længere tids sygdom eller skilsmisse.

"pludselig"

Situationen opstår uventet med kaos og chokvirkning til følge, eks.: Uventet dødsfald og alvorlig ulykke.

Sorgens relationer:

"nær"

Elev i klassen og lærer-kollega.

"relateret"

Forældre/søskende og elev/lærer udenfor klasse/skole.

"perifer"

Bedsteforældre og tragedier uden relation til skolen - store i verden, mindre i lokalområdet.

Aktioner i håndteringen af sorgsituation på Starup-Øsby Skole & Børnehus:

Type/relation	"Nær"	"Relateret"	"Perifer"
"Pludselig- og ventet sorg"	Bilag 1	Bilag 2	Bilag 3

Det kan være aktuelt, at afvikle to parallelle bilag samtidigt!

Eks.: Ved lærers pludselige død - bilag 1 i klassen og bilag 2 på resten af skolen.

Bilag 1 til Sorg & Kriseplan for Starup-Øsby Skole & Børnehus

Når nær sorg eller krise indtræder

Gruppen til håndtering af sorgsituationen er sammensat.

Ansvarsfordeling:

Sorgleder	Sorghjælper
Orientering af berørte Afklaring med hjemmet Tilhørsgruppen Kontakt til professionelle Tilhørsgruppens opland	Information til medarbejdere Flagning Indkaldelse til afholdelse af en mindestund

Lederen:

Orientering af berørte (når elev/lærer er på skolen)

- Berørte hentes til skoleinspektørens kontor og orienteres på baggrund af 1. henvendelse.
- Berørte transporteres til ønsket adresse eller ønsket kontakt etableres.

Første kontakt til berørtes hjem (situationen er indtrådt udenfor skoletiden)

Lederen tager kontakt til hjemmet for at, få konkrete facts om hvad der er sket.

(Rygter skal manes i jorden):

- Orienterer om berørtes reaktion efter meddelelsen blev givet og at denne er på vej til adressen (kun når elev/lærer var på skolen).
- Er der oplysninger der ikke må/ønskes videregives til skolen/eleverne?
- Aftale hvad der vil ske på skolen i løbet af den første dag.
- Afklaring af om efterladte ønsker at deltage i en del af forløbet.

Orientering af berørtes tilhørsgruppe

- Sorglederen orienterer med baggrund i "1. henvendelse" om situationen.
- Der tales meget grundigt om hvad der er sket. (Rygter skal manes i jorden).
- Efterfølgende undervisning annulleres, men ingen må gå for sig selv.
- Man snakker efterfølgende om den døde. Tilhørsgruppen skal have lov til at fortælle alt, både positive og negative oplevelser. Det er en god idé at lade tilhørsgruppen lave et

Starup-Øsby Skole og Børnehus

starup-oesby@haderslev.dk

Starup

Starup skolevej 35

Tlf.: 7434 3650

Øsby

Øsby Nedergade 30

Tlf: 7434 3690 / afd.leder 2112 9786

Haderslev

materiale om den døde til de efterladte. Det kan være breve, digte, tegninger og små historier.

- Tilhørsgruppen orienteres om, hvad der fremtidigt sker og hvordan de selv skal forholde sig - Tal om berørte. Vær ikke alene. Hvad skal man når man ikke kan klare situationen selv?
- Der skal være mulighed for at lave aktiviteter der ikke har med død at gøre.
- Dagen afsluttes, så der ikke er elever der skal hjem til et tomt hus. Eleverne kan evt. gå i SFO indtil forældrene kommer hjem. De store skal opfordres til at sidde samlet et sted på skolen, sammen med en lærer de kender godt, indtil de kan tage hjem til forældrene.

Anden kontakt til berørtes/efterladtes hjem

Er et hjemmebesøg med det formål at:

- Fortælle om forløbet i klassen.
- Aflevere en buket blomster og evt. et lille brev fra skolen og lærerne.
- Indhente relevante oplysninger (om begravelsen, indlæggelse mv.).
- Få afklaret om forældrene ønsker lærernes og klassekammeraternes deltagelse. Hvis forældrene ønsker skolens deltagelse i begravelsen, deltager mindst lederen og en repræsentant for ledelsen.

Kontakt til professionel

Præsten i Starup

Præsten i Øsby

Psykolog

Lægen

Kontakt til tilhørsgruppens opland

- Informeres grundigt om det indtrufne (dog afhængigt af den/de berørtes ønsker). Informationen kan, afhængigt af klassetrin, gives skriftligt eller på et møde.
- Så hurtigt som muligt efter dødsfaldet arrangeres et foredrag for forældrene om børns sorgreaktioner.

Hjælperen (kun ved dødsfald):

Information af skolen

Hjælperen samler informationer sammen vedr. berørtes og tilhørsgruppens reaktion og:

- Informerer resten af skolens medarbejdere om dødsfaldet
- Meddelelsen til lærer- og SFO-personale gives i lærerværelset ved førstkommende pause eller inden skoledagen begynder.
- Mulige berørte med nære relationer findes og disse skal orienteres inden klasser og øvrige grupper. Evt. bør disse samles og indgå i tilhørsgruppen.
- Lærerne går herefter i klasserne og informerer eleverne om situationen og reagerer jf. bilag 2.
- Vær opmærksom på, at der fortsat kan være reaktioner pga. nære, ukendte relationer til berørte.

Starup-Øsby Skole og Børnehus

starup-oesby@haderslev.dk

Starup

Starup skolevej 35

Tlf.: 7434 3650

Øsby

Øsby Nedergade 30

Tlf: 7434 3690 / afd.leder 2112 9786

Haderslev

Afholdelse af mindestund

- Præsten kontaktes og kommer i klassen/på skolen for at fortælle om begravelsen. Besøget kan foregå efter en af de første dage eller en dag inden begravelsen.
- Spørgsmål afklares.
- Arrangerer skolens kondolence og blomst/krans til hjem/kirke.

Klasseforældreråd/skolebestyrelse

Klasselærer/ledelse kontakter klasseforældrerådet/skolebestyrelsen.

- Forældrerådet får information om hvad der er sket, og taler om hvad klassen/skolen kan/vil gøre.
- Forældrerådet/skolebestyrelsen bør sørge for, at der til afdødes hjem kommer en hilsen fra klassekammerater, forældre og lærere. Dette kan være blomster, et brev eller et besøg.
- Vis respekt for de ønsker, som de efterladte har givet udtryk for i samtalen med klasselæreren/ledelsen.
- Husk at en varm hilsen kan tages frem igen og igen. Den kræver ikke mere af en afsender end en blomst eller et kondolencekort. Det er ikke det synligt købte, der betyder noget her.

Hvis dødsfaldet sker i en ferie

Den medarbejder der først får kendskab til dødsfaldet kontakter ledelsen, klasselæreren, en anden af klassens lærere eller en ansat i SFO.

Den person sørger for (også ved krise)

- Kontakt til hjemmet.
- Blomster til og deltagelse i begravelsen.
- Skriftlig information til klassens forældre, SFO, ledelsen og klassens øvrige lærere.

Mindestund arrangeres den første dag efter ferien, hvis den berørte ønsker det. Forløbet i klassen foregår også den første dag efter ferien.

Bilag 2 til Sorg & Kriseplan for Starup-Øsby Skole & Børnehus

Når relateret sorg og krise indtræder

Kommunikation

Det er vigtigt at den interne kommunikation er optimal.

Den person, der først får meddelelsen, må drage omsorg for, at nedennævnte personer får besked.

- Klasselærer
- Ledelse
- Leder og personale i SFO

Orientering af berørte elev/lærer på skolen

Berørte "behandles"/orienteres jvf. 1. henvendelse og bilag 1.

Kontakt til berørtes hjem

Klasselærer/ledelse/SFO's leder tager kontakt til hjemmet for at få konkrete facts om hvad der er sket. (Rygter skal manes i jorden):

- Orienter om berørtes reaktion efter meddelelsen blev givet (elev/lærer var på skolen).
- Er der oplysninger, der ikke ønskes videregivet til skolen/eleverne?
- Fortælle, hvad der vil ske på skolen i løbet af den første dag.
- Afklare, om berørte selv kan være til stede (det er op til en individuel vurdering).
- Hjemmet får anledning til at sige, om der er noget, de selv ønsker, der skal siges eller gøres på dette møde, og i perioden til begravelsen har fundet sted.

Der sendes en buket til hjemmet, gerne ledsaget af en personlig hilsen.

Orientering af relaterede til berørte

Det er vigtigt at være opmærksom på evt. andre med ukendte nære relationer.

Disse bør straks sammenføres med berørte og "behandles" jf. bilag 1.

- Mødet afholdes ikke før der har været kontakt til de efterladte.
- Klasselæreren/ledelsen orienterer om situationen ud fra 1. henvendelse og helst med supplerende fra mødet med de efterladte
- Det aftales, hvad klassen/skolen kan gøre for at hjælpe efterladte gennem sorgen.

Skolens øvrige klasser informeres kort om dødsfaldet

Afhængigt af situationen.

- Denne information gives af klasselæreren, samtidig med, at elevens klasse bliver informeret.
- Det er vigtigt, at alle får samme information - 1. henvendelse og evt. detaljer fra besøg.

Starup-Øsby Skole og Børnehus

starup-oesby@haderslev.dk

Starup

Starup skolevej 35

Tlf.: 7434 3650

Øsby

Øsby Nedergade 30

Tlf: 7434 3690 / afd.leder 2112 9786

Haderslev

- Der udarbejdes skriftligt materiale fra skolens ledelse, hvis dette kan lade sig gøre. Så kort og præcist som muligt.

Overvej

- Hvordan/hvornår skal efterladte vende tilbage til klassen/skolen?
- Hvordan skal kammeraterne/kolleger forholde sig, når den berørte kommer tilbage?

Klasseforældreråd/skolebestyrelse

Klasselærer/ledelse kontakter klasseforældrerådet/skolebestyrelsen.

- Forældrerådet får information om, hvad der er sket og taler om, hvad klassen/skolen kan/vil gøre.
- Forældrerådet/skolebestyrelsen bør sørge for, at der til afdødes hjem kommer en hilsen fra klassekammerater, forældre og lærere. Dette kan være blomster, et brev eller et besøg.
- Vis respekt for de ønsker, som de efterladte har givet udtryk for i samtalen med klasselæreren/ledelsen.
- Husk at en varm hilsen kan tages frem igen og igen. Den kræver ikke mere af en afsender end en blomst eller et kondolencekort. Det er ikke det synligt købte, der betyder noget her.

Begravelsesdagen

Gennemføres i berørtes klasse/lærerværelset

- Der kan orienteres om grunden til berørtes fravær og evt. spørgsmål besvares. Det er vigtigt, at ingen sidder tilbage med uvished.
- Ledelsesrep./Klasselærer, og eventuelt repræsentanter fra SFO, deltager i begravelsen.

Starup-Øsby Skole og Børnehus

starup-oesby@haderslev.dk

Starup

Starup skolevej 35

Tlf.: 7434 3650

Øsby

Øsby Nedergade 30

Tlf: 7434 3690 / afd.leder 2112 9786

Haderslev

Bilag 3 til Sorg & Kriseplan Starup-Øsby Skole & Børnehus

Når perifer sorg/krise indtræder

Situationer kan opstå ved dødsfald i hjemmets vennekreds - vær opmærksom på skilsmissebørn/fraskilte, men også voldsomme handlinger (uheld, terror, krig mv.) kan påvirke. Påvirkningen kan ikke altid relateres til en begivenhed, men mange og ofte uforklarlige hændelser kan akkumuleres.

Enesamtaler

Skoleledelse/klasselæreren/SFO repr. kan have enesamtaler med berørte.

- Observer og vær en god lytter
- Det er vigtigt, at eleven har en på skolen/SFO at tale med om sin sorg.

Hjemmet

Hvis det føles naturligt, kontaktes hjemmet. Det kan være godt for hjemmet at vide, at skolen/SFO prøver at hjælpe deres barn i sorgen.

- Lad forældrene og eleven selv afgøre, om det er ønskeligt, at der afholdes et klassemøde.

Klasselærer og ansatte i SFO skal huske at orientere nyansatte.

Forebyggelse

Når der i medierne eller i lokalområdet forekommer voldsomme og bevægende situationer, der i sagens natur kan virke uforklarlige og overvældende.

Er det forebyggende for ængstelse, bekymring og mental ustabilitet, at behandle emnet på klassen?

- Hvad ved vi, hvad har vi hørt - fakta frem for rygter!
- Hvorfor og kan det ske igen og hvor?
- Stil selv spørgsmål.

Starup-Øsby Skole og Børnehus

starup-oesby@haderslev.dk

Starup

Starup skolevej 35

Tlf.: 7434 3650

Øsby

Øsby Nedergade 30

Tlf: 7434 3690 / afd.leder 2112 9786

Haderslev

Materiale

Litteratur:

"Børn og sorg"

"Sorg og krise" af Lis Hillgaard m.fl.

"Hvis nu man taber håret" af Jette Kamradt

Undervisningsmidler fra Kræftens Bekæmpelse:

(incl.video, bånd og lærervejledning)

"Når hjertet gør ondt" 0. til 2. klasse

"Når bånd brister" 3. til 5. klasse

"Når nogen man elsker dør" 6. til 8. klasse

"Solsort og snefnug" novellesamling for 8.-9. klasse

Litteratur:

"Hvad fejler du far"? "Kræft og sorg", "Når forældre dør"

Pjece: "Ressourcepersoner for Børn og Unge i Sorg"

Brug af andre udtryksmidler og samtalen i klassen.